

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **V. M.**, zast. JUDr. Světlanou Pecháčkovou, advokátkou, se sídlem Pernštýnská 16, Pardubice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice, ze dne 15. 2. 2008, č. j. 52 Ca 55/2007 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaná **j e p o v i n n a** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 2400 Kč, a to do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně advokátky JUDr. Světlany Pecháčkové.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností brojila žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka Pardubice (dále jen „krajský soud“) ze dne 15. 2. 2008, č. j. 52 Ca 55/2007 - 30 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatelky ze dne 10. 10. 2007. č. j. 3409-9013-10.10.2007-22094-2-Št (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím stěžovatelka zamítla odvolání žalobce proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Pardubice (dále jen „OSSZ Pardubice“), kterým byl potvrzen jí vydaný výkaz nedoplatků č. j. 4246/07, podle něhož byla žalobci předepsána úhrada dlužné částky na pojistném ve výši 50 435 Kč a penále ve výši 24 210 Kč, tedy celkem 74 645 Kč.

V žalobě žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí žalované z následujících důvodů. Napadené rozhodnutí žalované považoval žalobce za nezákonné, neboť žalovaná

v rozporu se zákonem přihlásila do konkursu pohledávku na pojistném ve výši 59 619 Kč spolu s penále, ačkoliv pojistné bylo řádně uhrazeno. Uvedená částka byla snížena o 9185 Kč z rozvrhu konkursu. Po prohlášení konkursu usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 2. 2003, č. j. 35 K 5/2003 ustanovený správce konkursní podstaty rozhodl, že firma bude pokračovat v obchodní činnosti, tj. že budou také průběžně hrazeny její závazky, daně a odvody na sociální a zdravotní pojištění. Žalobce zdůraznil, že za měsíc únor 2003 byla na účet OSSZ Pardubice připsána částka 59 619 Kč, a to ke dni 7. 3. 2003, a to na základě rozhodnutí správce konkursní podstaty a s jeho vědomím. V tomto ohledu žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 63/2006 – 65. OSSZ Pardubice provedla ve firmě dne 26. 3. 2003 kontrolu a k tomuto dni neevidovala žádný dluh na pojistném. OSSZ Pardubice se však rozhodla přihlásit pohledávku na pojistném do konkursu, ačkoliv dluh neexistoval, neboť celá platba ve výši 59 619 Kč byla již téměř měsíc na účtu OSSZ Pardubice. Teprve dne 20. 8. 2003 byla platba poukázána na účet správce konkursní podstaty, a to na základě jeho žádosti. Žalobce zpochybnil tvrzení žalované, že pojistné za měsíc únor 2003 zaplatil osobně žalobce. Podle jeho názoru tomu tak nebylo, neboť pojistné bylo zapláceno správcem konkursní podstaty až na počátku následujícího měsíce, kdy již žalobce neměl k účtům firmy přístup. V závěru požádal žalobce o zrušení napadeného rozhodnutí pro nezákonnost a zároveň o přiznání odkladného účinku žalobě.

O žalobě rozhodl krajský soud napadeným rozsudkem, kterým žalobě vyhověl a napadené rozhodnutí žalované pro nezákonnost zrušil. V odůvodnění svého rozsudku shrnul obsah žaloby, vyjádření žalovaného i obsah správního spisu. Žalobu vyhodnotil jako důvodnou z následujících důvodů. Vyložil ustanovení § 10 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění v době rozhodné pro posouzení této věci, tj. ve stavu účinném do 31. 12. 2003 (dále jen „zákon o pojistném“), podle něhož byla malá organizace povinna odvést pojistné za kalendářní měsíc na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení v den, který určila pro výplatu mezd a platů za příslušný měsíc. V malé organizaci, kde je výplata mezd a platů rozložena na různé dny, je dnem splatnosti pojistného poslední den této výplaty za uplynulý kalendářní měsíc. Z citovaného zákonného ustanovení krajský soud dovodil, že na žalobce jako na malou organizaci dopadala povinnost odvést pojistné za kalendářní měsíc, tj. za únor 2003 v den, který byl stanoven jako den výplaty mezd a platů, tj. den 10. 3. 2003. Krajský soud dále vyložil rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 63/2006 – 65, ze dne 11. 4. 2007, podle něhož nelze v daném měsíci pojistné dílit na jednotlivé dny. Podle ustanovení § 9 odst. 2 zákona o pojistném se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatné v den, který je v organizaci určen pro výplatu mezd a platů za příslušný měsíc. Dluh žalobce proto podle krajského soudu vznikl až dnem jeho splatnosti, tj. v daném případě dnem 10. 3. 2003, a jedná se tak o pohledávku za podstatou ve smyslu § 31 odst. 2 písm. d) zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, v tehdy platném znění (dále jen „zákon o konkurzu a vyrovnání“). Podle tohoto ustanovení jsou totiž pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti pohledávkami za podstatou, které lze uspokojit kdykoliv v průběhu konkurzního řízení. Jiné nároky než nároky vyjmenované v § 31 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání lze uspokojit jen podle pravomocného rozvrhového usnesení. Z výkladu těchto právních norem krajský soud dovodil, že pokud vznikla splatná pohledávka stěžovatelky vůči žalobci dnem 10. 3. 2003, přičemž konkurz na jeho majetek byl prohlášen dnem 28. 2.

2003, pak tato pohledávka vznikla po prohlášení konkurzu a je tedy pohledávkou za podstatou ve smyslu § 31 odst. 2 zákona o konkurzu a vyrovnání, a podle § 31 odst. 1 téhož zákona mohla být uspokojena kdykoliv v průběhu konkurzního řízení. Podle názoru krajského soudu tedy měl žalobce pravdu, když tvrdil, že stěžovatelka měla žádat úhradu své pohledávky v rámci konkurzního řízení, a nikoliv až podle rozvrhového usnesení jako pohledávky přihlášené do konkurzu. Naopak, bylo povinností žalované, aby v průběhu konkurzního řízení žádala úhradu této splatné pohledávky, která je pohledávkou za podstatou ve smyslu § 31 odst. 2 zákona o konkurzu a vyrovnání, a aby hájila zájmy státu na přednostní úhradě pojistného a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Poměrné uspokojení pohledávky na základě rozvrhového usnesení ve výši 9 185 Kč je důsledek procesního postupu žalované, která řádně nehájila zájmy státu na výběru pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. S poukazem na ustanovení § 32 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání, které upravuje pořadí uspokojení pohledávek v rozvrhovém řízení, krajský soud dovodil, že pokud by stěžovatelka uplatňovala v průběhu konkurzního řízení úhradu předmětné pohledávky, mohlo by dojít k vyšší úhradě, než k úhradě ve výši 9185 Kč, kterou obdržela dle rozvrhového usnesení. Krajský soud dále uvedl, že stěžovatelka může po žalobci požadovat v obecné rovině po skončení konkurzu úhradu pohledávky v té výši, v jaké by nebyla uspokojena jako pohledávka za podstatou, nikoliv však ve výši, v níž nebyla uspokojena jako pohledávka přihlášená do konkurzního řízení bez práva na přednostní uspokojení. Kromě uvedeného se krajský soud zabýval posouzením otázky penále, které k nedoplatku na pojistném bylo OSSZ Pardubice vyměřeno. Penále bylo vyměřeno z částky ode dne následujícího po dni splatnosti, tj. od 11. 3. 2003 (krajský soud zde vzal v potaz zjevnou nesprávnost v psaní, neboť stěžovatelka v napadeném rozhodnutí uvedla datum „11. 4. 2003“) až do 30. 9. 2004, a proto dal krajský soud za pravdu žalobci, že penále bylo vyměřeno z jistoty, která v uvedeném rozsahu vznikla v důsledku chybného postupu žalované v průběhu konkurzního řízení. Penále tedy bylo vyčísleno, jakoby se jednalo o pohledávku, která měla být řádně přihlášená do konkurzního řízení, ačkoliv tomu tak být nemělo. Z uvedených důvodů krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost.

V kasační stížnosti proti napadenému rozsudku stěžovatelka uvedla, že požaduje zrušení napadeného rozsudku z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“]. Stěžovatelka uvedla, že podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. g) zákona o konkurzu a vyrovnání ve znění ke dni prohlášení konkurzu, nesplacené pohledávky úpadce a jeho závazky, které mají být uspokojeny z podstaty, se považují v konkurzu za splatné. Na základě výše uvedeného se pojistné za měsíc únor 2003 stalo splatným dne 28. 2. 2003, tj. dnem prohlášení konkurzu, a toto pojistné za měsíc únor 2003 ve výši 59 619 Kč bylo přihlášeno jako pohledávka druhé třídy do konkursního řízení. Na účet OSSZ Pardubice byly na variabilní symbol úpadce poukázány platby ve výši 13 588 Kč a 46 031 Kč, tedy celkem 59 619 Kč. Stěžovatelka zdůraznila, že plátce pojistného byl již v této době v režimu konkursního řízení, a tudíž nebylo možné tuto platbu ponechat na jeho účtu a považovat ji za uspokojení pohledávky za podstatou ve smyslu ustanovení § 31 zákona o konkursu a vyrovnání. Pohledávkami za podstatou, pokud vzniknou po prohlášení konkursu, jsou mj. pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na politiku zaměstnanosti. Jelikož konkurz byl prohlášen dne 28.

2. 2003, je možno jako pohledávku za podstatou považovat pojistné za měsíc březen 2003 a další, nikoliv však pojistné za měsíc únor 2003. Na základě dohody stěžovatelky (detašovaného pracoviště v Hradci Králové) a správce konkursní podstaty byla částka ve výši 59 619 Kč dne 20. 8. 2003 poukázána ve prospěch konkursní podstaty, a to na účet sdělený správcem konkursní podstaty. Poté bylo na základě rozvrhového usnesení ze dne 14. 3. 2006 stěžovatelce jako věřiteli pohledávky II. třídy poukázáno 9185 Kč. Následně byl konkurz na úpadce ke dni 3. 5. 2006 zrušen po splnění rozvrhového usnesení. Jádrem sporu je podle názoru stěžovatelky otázka, jakou povahu má dluh žalobce. Stěžovatelka se z výše uvedených skutkových důvodů domnívá, že dlužná částka nemohla být uplatněna jako pohledávka za podstatou. Podle názoru stěžovatelky se zde do kolize dostává zákonná úprava splatnosti pojistného (ust. § 10 zákona o pojistném) a úprava splatnosti nesplatných pohledávek úpadce, které se považují v konkursu za splatné [ust. § 14 odst. 1 písm. g) zákona o konkursu a vyrovnání]. Základní otázkou je vztah mezi oběma zákony, který ovšem krajský soud v napadeném rozsudku podle názoru stěžovatelky neobjasnil. Stěžovatelka k této otázce uvedla, že považuje vztah obou zákonů za vztah *lex specialis*, kterým je zákon o konkursu a vyrovnání vůči zákonu o pojistném, lépe řečeno, ustanovení § 14 odst. 1 písm. g) zákona o konkursu a vyrovnání je *lex specialis* vůči ustanovení § 10 zákona o pojistném. Přitom podpůrně odkázala na nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. ÚS 38/05. Měl-li být naplněn účel konkursu, nemohlo po prohlášení konkursu dojít k uspokojení pohledávek úpadcových věřitelů vzniklých před prohlášením konkursu jinak než prostřednictvím rozvrhového usnesení dle zákona o konkursu a vyrovnání. Jelikož pohledávka vůči žalobci ke dni prohlášení konkursu existovala a její splatnost se dnem prohlášení konkursu posunula ze dne 10. 3. 2003 na den prohlášení konkursu, tj. 28. 2. 2003, byl postup stěžovatelky správný. Z těchto důvodů stěžovatelka navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalobce uvedl, že považuje napadený rozsudek krajského soudu za správný. Postup žalované v konkursním řízení, kdy žalovaná přihlásila do konkursu pohledávku na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za měsíc únor 2003, žalobce považoval od počátku za chybný. Žalobce trval na tom, že pojistné bylo zaplacen jako pohledávka vzniklá po prohlášení konkursu z konkursní podstaty a z rozhodnutí správce. Žalovaná však tuto platbu nepovažovala za uspokojení pohledávky za podstatou dle ustanovení § 31 odst. 1 zákona o konkursu a vyrovnání. Svůj postup odůvodňovala ustanovením § 14 odst. 1 písm. g) citovaného zákona, podle něhož se nesplatné pohledávky úpadce a jeho závazky, které mají být uspokojeny z podstaty, považují v konkursu za splatné. Proto pohledávku přihlásila do konkursního řízení a byla pak uspokojena pouze zčásti podle rozvrhového usnesení. Její pohledávka nebyla jejím vlastním přičiněním uspokojena podle ustanovení § 32 odst. 1, 2 písm. d) zákona o konkursu a vyrovnání. Podle názoru stěžovatele mezi předmětnými zákony není žádný rozpor, neboť pojistné je nedělitelné, platí se za jednotlivé měsíce a pohledávka za pojistným za únor 2003 se stala splatnou po vyhlášení konkursu. Jde proto o pohledávku za podstatou. Stěžovatelka tak svým postupem dosáhla absurdního výsledku, neboť ačkoliv měla celé pojistné za měsíc únor 2003 od 7. 3. 2003 na účtu, přihlásila pohledávku do konkursního řízení jako pohledávku II. třídy. Dluh na pojistném tak vznikl výhradně vinou stěžovatelky. Proto žalobce navrhl zamítnutí kasační stížnosti a přiznání náhrady nákladů řízení.

Ze správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud následující pro posouzení věci relevantní skutečnosti.

Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 2. 2003, č. j. 35 K 5/2003 – 38, byl na majetek dlužníka V. M. podnikajícího pod obchodním jménem V. M., C. C., IČ X prohlášen konkurs. Správcem konkursní podstaty byl ustanoven Aleš Skořepa, r. č. Y, U Soudu 388, Hradec Králové. Účinky prohlášení konkursu nastaly k témuž dni.

Dle přehledu o vyměřovacích základech a pojistném malé organizace ze dne 10. 3. 2003 je zřejmé, že z vyměřovacího základu za měsíc únor 2003 bylo žalobci vyměřeno pojistné ve výši 59.619 Kč. Z tohoto dokladu je rovněž zřejmé, že výplatním dnem malé organizace byl 10. kalendářní den.

Správce konkursní podstaty majetku žalobce požádal stěžovatelku přípisem ze dne 24. 6. 2003 o vrácení částky 59 619 Kč odvedené úpadcem dne 7. 3. 2003 s tím, že pohledávka stěžovatelky ve stejné výši bude po přihlášení do konkursu správcem uznána.

Z přípisu detašovaného pracoviště stěžovatelky v Hradci Králové ze dne 12. 8. 2003 vyplývá, že dne 7. 3. 2003 byla žalobcem jako úpadcem poukázána částka ve výši 59 619 Kč na účet OSSZ Pardubice. Stěžovatelka tímto přípisem dala pokyn OSSZ Pardubice, aby tato částka byla na žádost správce konkursní podstaty vrácena do konkursní podstaty zpět.

Ve spise je založena rovněž přihláška pohledávky druhé třídy ve výši 59 619 Kč podaná stěžovatelkou u Krajského soudu v Hradci Králové dne 3. 4. 2003.

Konkurs na žalobce byl zrušen usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 5. 2006, a to po splnění rozvrhového usnesení téhož soudu ze dne 14. 3. 2006, č. j. 35 K 5/2003 - 347, z něhož stěžovatelka získala částku 9185 Kč.

OSSZ Pardubice vydala dne 15. 5. 2007 výkaz nedoplatků, jímž žalobci předsala k úhradě částku 74 645 Kč z titulu dlužného pojistného a přirostlého penále.

Na základě námitek proti tomuto výkazu nedoplatků vydala OSSZ Pardubice rozhodnutí ze dne 2. 7. 2007, č. j. OSSZ-PA/16118/VP/RoN/1/2007/VP, kterým byl výkaz nedoplatků potvrzen.

Na základě žalobcem podaného odvolání stěžovatelka rozhodnutím ze dne 10. 10. 2007, č. j. 3409-9013-10. 10. 2007-22094-2-Št přezkoumala rozhodnutí OSSZ Pardubice, odvolání zamítla a napadené rozhodnutí potvrdila. V odůvodnění uvedla, že podle ustanovení § 14 zákona o konkursu a vyrovnání má prohlášení konkursu mj. ty účinky, že oprávnění nakládat s majetkem podstaty přechází na správce. Právní úkony úpadce týkající se tohoto majetku jsou vůči konkurzním věřitelům neúčinné. Správce se může domáhat vydání ušlého plnění. S odkazem na výše uvedené byla částka ve výši 59 619 Kč odpovídající výši pojistného za měsíc únor 2003, které bylo uhrazeno platbami ze dne 7. 3. 2003 ve výši 13 558 Kč a 46 031 Kč, poukázána ve prospěch účtu sděleného správcem

konkurzní podstaty, a to dne 20. 8. 2003. Na základě vrácení této zaplacené částky zpět do konkurzní podstaty vznikl dluh ve výši 59 619 Kč, spolu s vyčísleným penále ve výši 24 210 Kč. Dále obsahuje dlužná částka i penále vypočtené za období od 11. 4. 2003 do dne 30. 9. 2004, tj. ode dne následujícího po dni splatnosti pojistného za měsíc březen 2003 do dne, kdy byla malá organizace odhlášena z rejstříku malých organizací. Z uvedených důvodů dospěla stěžovatelka k závěru, že výkaz nedoplatků byl vystaven v souladu s platnou právní úpravou.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Úvodem považuje Nejvyšší správní soud za vhodné objasnit, v čem spočívá stěžovatelkou uplatněný kasační důvod, tj. nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tato vada rozhodnutí soudu může spočívat buď v tom, že soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis, než měl správně použít, a pro toto pochybení je výrok soudu v rozporu s příslušným ustanovením toho kterého právního předpisu, nebo v tom, že soudem byl sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci, nebo je sice učiněn správný právní závěr, ale v odůvodnění rozhodnutí je nesprávně prezentován.

V posuzované věci stěžovatelka podřadila pod tento kasační důvod námitky směřující proti argumentům krajského soudu odůvodňujícím chybný postup stěžovatelky při zápočtu plateb žalobce obdržených na pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance žalobce za měsíc únor 2003. Podle jejího názoru pojistné za měsíc únor 2003 ve výši 59 619 Kč nebylo možno považovat za pohledávku za podstatou, tedy pohledávku na pojistném, která vznikla až po prohlášení konkursu na majetek žalobce. Tato pohledávka podle názoru stěžovatelky existovala již v okamžiku prohlášení konkursu, tj. ke dni 28. 2. 2003. Její splatnost se v důsledku prohlášení konkursu posunula ze dne 10. 3. 2003, který byl v malé organizaci žalobce stanoven jako výplatní termín, k datu prohlášení konkursu na den 28. 2. 2003. Nejvyšší správní soud tedy v rámci uplatněné námítky si především musel zodpovědět otázku, jakou povahu měla pohledávka stěžovatelky na pojistném na sociální zabezpečení za měsíc únor 2003 u žalobce a zda mohla být uhrazena v režimu pohledávky za podstatou.

Platná právní úprava placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na politiku zaměstnanosti upravuje následující mechanismus. Je třeba zásadně odlišovat datum vzniku povinnosti uhradit pojistné a okamžik, kdy je tato pohledávka státu splatná. Zákon o pojistném ve znění účinném do 31. 12. 2003 v ustanovení § 6 odst. 1 stanovil, že rozhodným obdobím, z něhož se zjišťuje vyměřovací základ, je kalendářní měsíc, za který

se pojistné platí, pokud se dále nestanoví jinak. V ustanovení § 8 odst. 1 věta druhá a třetí téhož zákona bylo stanoveno, že pojistné odvedené za zaměstnance srazí organizace nebo malá organizace z jeho příjmů, které mu zúčtovala. Za kalendářní měsíc, ve kterém zaměstnanec má započitatelný příjem, avšak nelze z něho srazit pojistné z důvodu, že tento příjem není v peněžní formě, srazí organizace nebo malá organizace pojistné z příjmů v peněžní formě zúčtovaných zaměstnanci v nejbližších kalendářních měsících. Podle ustanovení § 9 odst. 2 věty první téhož zákona pak platilo, že částka pojistného podle odstavce 1 se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatná v den, který je v organizaci určen pro výplatu mezd a platů za příslušný měsíc. Výkladem uvedených ustanovení Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že povinnost odvést pojistné za kalendářní měsíc při zúčtování příjmu za tento kalendářní měsíc, je dána prvním dnem následujícího kalendářního měsíce. Pojistné pak muselo být zaplacen v den, který byl v malé organizaci určen pro výplatu mezd. Tímto dnem byla rovněž pohledávka státu na pojistném vůči plátcí pojistného (zaměstnavateli) splatná (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2007, č. j. 3 Ads 63/2006 – 68, přístupný na www.nssoud.cz).

Zákon o konkursu a vyrovnání (s účinností od 1. 1. 2008 nahrazen zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, tzv. insolvenčním zákonem) v ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) stanovil, že jedním z účinků prohlášení konkursu na majetek úpadce je přechod oprávnění nakládat s majetkem podstaty na správce konkursní podstaty. Právní úkony úpadce, týkající se tohoto majetku, jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Podle písm. g) téhož odstavce platilo, že nesplacené pohledávky úpadce a jeho závazky, které mají být uspokojeny z podstaty, považují se v konkursu za splatné. Podle ustanovení § 31 odst. 2 písm. d) téhož zákona náleží mezi tzv. pohledávky za podstatou také pojistné na sociální zabezpečení. Tyto pohledávky lze v souladu s ustanovením § 31 odst. 1 téhož zákona uhradit kdykoliv za trvání konkursu.

V posuzované věci je tedy zřejmé, že žalobci jako malé organizaci vznikla povinnost uhradit pojistné za měsíc únor 2003 prvním dnem následujícího kalendářního měsíce, tedy dnem 1. 3. 2003. Tato pohledávka se stala splatnou dne 10. 3. 2003, neboť tento den byl určen v malé organizaci jako výplatní den. Jelikož Krajský soud v Hradci Králové prohlásil konkurs na žalobce usnesením ze dne 28. 2. 2003, je naprosto evidentní, že pohledávka na pojistném, která žalobci vznikla dne 1. 3. 2003, vznikla až po prohlášení konkursu a jednalo se tedy o pohledávku za podstatou, a nikoliv o pohledávku, která by měla být uspokojena až v rozvrhovém řízení z konkursní podstaty. Z toho rovněž vyplývá, že nemohlo dojít ani k tvrzenému posunu okamžiku splatnosti této pohledávky k datu prohlášení konkursu, neboť tato pohledávka neexistovala před prohlášením konkursu a nevztahuje se tak na ni pravidlo obsažené v ustanovení § 14 odst. 1 písm. g) zákona o konkursu a vyrovnání. Krajský soud dospěl k témuž závěru a správně dovodil, že OSSZ Pardubice byla povinna započíst platby žalobce na dlužné pojistné za měsíc únor 2003. Tím, že platby žalobce vrátila zpět do konkursní podstaty úpadce a posléze přihlásila pojistné za měsíc únor 2003 jako pohledávku do konkursu, nejednala v souladu se zájmem státu na včasném a řádném uhrazení pojistného od organizací, které jsou v úpadku.

Stran námítky stěžovatelky, že právní úkon žalobce spočívající v úhradě pojistného za měsíc únor 2003 po prohlášení konkursu byl dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) věty druhé neúčinný, Nejvyšší správní soud především uvádí, že se jedná o otázku

soukromoprávních účinků takových právních úkonů úpadce. Tato otázka nebyla předmětem posouzení v řízení před krajským soudem, neboť meritem věci bylo určit, v jakém režimu měla být pohledávka na pojistném za měsíc únor 2003 uhrazena, a nikoliv, zda k tomu byl úpadce v souladu se zákonem o konkursu a vyrovnání oprávněn. Je pravdou, že po prohlášení konkursu nastoupil do práv a povinností zaměstnavatele (žalobce) správce konkursní podstaty Aleš Skořepa. Bylo tedy především jeho povinností odvést řádně pojistné za měsíc únor 2003 na účet OSSZ Pardubice. Ze spisu nelze jednoznačně zjistit, zda částku ve výši odvodu pojistného za měsíc únor 2003 poukázal na účet OSSZ Pardubice sám úpadce, anebo správce konkursní podstaty. Z tvrzení žalobce vyplývá, že tak učinil on sám, ovšem se souhlasem správce konkursní podstaty. Oproti tomu z tvrzení správce konkursní podstaty, který požádal detašované pracoviště stěžovatelky v Hradci Králové o vrácení pojistného za měsíc únor 2003 zpět do konkursní podstaty, vyplývá, že správce konkursní podstaty o této platbě buď nevěděl, anebo chtěl tímto postupem napravit svou domnělou chybu. Aniž by Nejvyšší správní soud jakkoliv spekuloval nad rámcem skutečností zjistitelných ze spisu, musí v první řadě zdůraznit, že tuto skutečnost v posuzované věci nepovažuje za rozhodnou. Jestliže správce konkursní podstaty měl po právu plnit veřejnoprávní povinnost úpadce zaplatit pojistné a neučinil tak, a proto tak učinil sám úpadce v zájmu řádné úhrady pojistného za měsíc únor 2003 a zamezení vzniku povinnosti zaplatit penále za pozdní úhradu pojistného, nelze takový právní úkon přičítat úpadci k tíži a považovat ho za neúčinný. Tento právní úkon byl v souladu se zákonem o konkursu a vyrovnání potud, že směřoval k úhradě pohledávky za podstatou a nemohl tak poškodit ostatní věřitele úpadce. Pojistné za měsíc únor 2003 tak bylo uhrazeno řádně a včas, aniž by byla porušena pravidla stanovená zákonem o konkursu a vyrovnání pro nakládání s majetkem spadajícím do konkursní podstaty. Následný postup OSSZ Pardubice při vrácení zaplacených částek do konkursní podstaty, s nímž se stěžovatelka ztotožnila, nebyl správný.

Ohledně další podpůrné argumentace stěžovatelky nálezem Ústavního soudu „ÚS 38/05“ Nejvyšší správní soud uvádí, že interpretoval tuto námitku jako snahu upozornit na nález Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2005, sp. zn. III.ÚS 38/05, v němž se Ústavní soud vyjádřil ke vztahu ustanovení § 64 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, a § 14 odst. 1 písm. i) zákona o konkursu a vyrovnání. Skutkově se jednalo o daňový přeplatek, který byl správcem daně po prohlášení konkursu na poplatníka započten na úhradu jiné daně. Ústavní soud zde dospěl k závěru, že takové pohledávky úpadce je třeba považovat za součást majetku jeho konkursní podstaty, které do ní musejí být vráceny. Nejvyšší správní soud podotýká, že závěry tohoto nálezu na posuzovanou věc skutkově ani právně nedopadají, neboť ve věci rozhodované Ústavním soudem uvedeným nálezem se nejednalo o problém započtení na majetek patřící do podstaty (§ 14 odst. 1 písm. i) zákona o konkursu a vyrovnání), ale o problém úhrady veřejnoprávní pohledávky za podstatou, která v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu musí být uhrazována ve lhůtách splatnosti upravených zvláštními veřejnoprávními předpisy, v tomto případě zákonem o pojistném (k tomu obdobně viz rozsudek zdejšího soudu ze dne ze dne 21. 12. 2006, č. j. 6 Ads 92/2005 - 49, přístupný na www.nssoud.cz, týkající se problematiky úhrady pojistného na veřejné zdravotní pojištění za trvání konkursu).

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly. Žalobci byla přiznána na náhradě nákladů právního zastoupení v souladu s vyhláškou č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů, částka odpovídající odměně za úkony právní služby učiněné jeho zástupkyní v řízení o kasační stížnosti. Jelikož zástupkyně žalobce nevyčíslila náklady na právní zastoupení, Nejvyšší správní soud při stanovení výše odměny ze skutečností zjištěných ze spisu. Odměna byla vyčíslena v souladu s ustanoveními § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) advokátního tarifu na 2100 Kč za jeden účelně vynaložený úkon právní služby podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, a to za vyjádření žalobce ke kasační stížnosti ze dne 20. 3. 2008. Dále byl přiznán jeden režijní paušál ve výši 300 Kč dle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Jelikož zástupkyně žalobce nedoložila osvědčení o registraci k DPH a ani ze spisu Nejvyšší správní soud nezjistil, že by byla plátcem této daně, přiznaná náhrada za odměnu za zastupování nebyla o částku daně zvýšena.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. listopadu 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu